

FSMA

www.fsma.be

FSMA NEWS

Nieuwsbrief *AMLCO's*

December 2022

STRIJD TEGEN WITWASSEN VAN GELD EN DE FINANCIERING VAN TERRORISME ('SWG/FT') ROL EN TAKEN VAN DE COMPLIANCEOFFICERS

Een degelijke governanceregeling is essentieel voor een efficiënte strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme ('SWG/FT')!

In dit tweede nummer van de AMLCO-nieuwsbrief gaat de FSMA in op de recentste ontwikkelingen in de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme ('SWG/FT') en in het bijzonder op de publicatie van de [EBA-richtsnoeren over de rol, taken en verantwoordelijkheden van de AML-complianceofficers](#) ('AMLCO's' genoemd).

De FSMA brengt het wettelijke kader in herinnering, geeft algemene toelichting bij de EBA-richtsnoeren en verduidelijkt haar verwachtingen over de rol van de effectieve leiding, de hooggeplaatste leidinggevende en de AMLCO.

DE FSMA VERHEUGT ZICH OVER HET SUCCES VAN DE 1STE EDITIE VAN DE AMLCO DAY!

Op 3 oktober 2022 organiseerde de FSMA de 1ste editie van de [AMLCO Day](#). Meer dan 2.300 personen, zowel Nederlandstaligen als Franstaligen, schreven zich in voor dit webinar.

De [slides](#) die tijdens de *AMLCO Day* zijn gebruikt, zijn beschikbaar op de [FSMA-website](#)¹.

De FSMA nodigt u alvast uit voor de 2de editie van de *AMLCO Day* volgend jaar!

Tijdens de 1ste editie van de *AMLCO Day* stonden de vragen van de AMLCO's centraal over hun eigen rol en over de rol van de hooggeplaatste leidinggevende en van de effectieve leiding van de entiteiten die zijn onderworpen aan de wetgeving ter voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering.

Deze nieuwsbrief herhaalt de betrokken wettelijke regeling en licht de richtsnoeren toe die de Europese Bankautoriteit (EBA) op Europees niveau heeft goedgekeurd. Deze zijn immers nuttig voor de interpretatie van de wettelijke verplichtingen van de verschillende SWG/FT-actoren.

WAT IS DE ROL VAN DE EUROPESE BANKAUTORITEIT INZAKE SWG/FT?

De Europese Bankautoriteit (EBA) heeft tot taak de integriteit, de transparantie en de ordelijke werking van de financiële markten te garanderen. In het kader daarvan is EBA, binnen de grenzen van haar bevoegdheden, belast met de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor SWG/FT-praktijken.

Zij draagt bij tot de ontwikkeling van het SWG/FT-beleid en de implementatie ervan door de bevoegde autoriteiten en de financiële instellingen in de hele Europese Unie. In het kader daarvan **publiceert EBA richtsnoeren**, zoals de [richtsnoeren over de WG/FT-risicofactoren](#) of de [richtsnoeren over de rol, taken en verantwoordelijkheden van de AML-complianceofficers](#).

De FSMA raadt u aan de [EBA-website](#) regelmatig te consulteren en u in te schrijven voor haar **nieuwsbrief**!

EBA-RICHTSNOEREN OVER DE ROL VAN DE AML-COMPLIANCEOFFICERS ('AMLCO'S')

Op 14 juni 2022 publiceerde EBA de [richtsnoeren over de rol, taken en verantwoordelijkheden van de AML-complianceofficers](#). Sinds 1 december 2022 zijn deze richtsnoeren van toepassing op de volgende onderworpen entiteiten:

1. de beleggingsondernemingen,
2. de instellingen voor collectieve belegging, voor zover ze instaan voor de verhandeling van hun effecten,
3. de wisselkantoren,
4. de onafhankelijke financieel planners,
5. de kredietgevers,
6. de verzekeringstussenpersonen die hun beroepsactiviteiten buiten elke exclusieve agentuur-overeenkomst uitoefenen in één of meerdere levensverzekeringstakken,
7. de Belgische bijkantoren van personen met activiteiten die gelijkwaardig zijn aan de subcategorieën (1) tot (6) vermelde activiteiten, en onder het recht van een andere lidstaat ressorteren.

¹ De FSMA zal in een afzonderlijk Q&A antwoorden op de vragen die tijdens de *AMLCO Day* werden gesteld.

Voornoemde onderworpen entiteiten moeten zich tot het uiterste inspannen om aan de EBA-richtsnoeren te voldoen². Bovendien zal de FSMA de richtsnoeren gebruiken ter interpretatie voor de onderworpen entiteiten inzake antiwitwas die buiten het toepassingsgebied van de richtsnoeren vallen³.

De richtsnoeren bevatten nuttige verduidelijkingen over de rol en de verantwoordelijkheden van de effectieve leiding, de hooggeplaatste leidinggevende en de AMLCO. Conform de mededeling van 6 december 2022 **heeft de FSMA die richtsnoeren in haar toezichtsinstrumentarium opgenomen!**

EEN DEGELIJKE GOVERNANCEREGELING IS ESSENTIEEL OM HET WG/FT-RISICO EFFICIËNT TE BESTRIJDEN!

De wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna 'de AML-wet') bepaalt dat de effectieve leiding van een onderneming, behalve in uitzonderlijke gevallen (zoals die in verband met de actoren die hun activiteiten als natuurlijk persoon verrichten), twee natuurlijke personen moet aanstellen in het kader van de WG/FT-preventie: de hooggeplaatste leidinggevende en de AMLCO.

Hieronder gaat de FSMA in op de rol en de identiteit van die drie SWG/FT-actoren, nl. de effectieve leiding, de hooggeplaatste leidinggevende en de AMLCO.

WAT IS DE ROL VAN DE EFFECTIEVE LEIDING EN WIE OEFENT DEZE UIT?

Wat is de rol van de effectieve leiding?

- / De algemene risicobeoordeling goedkeuren die onder de verantwoordelijkheid van de AMLCO is uitgevoerd.
- / De hooggeplaatste leidinggevende en de AMLCO aanstellen, en erop toezien dat zij over de vereiste kennis en deskundigheid beschikken.
- / Het algemene SWG/FT-beleid goedkeuren, verifiëren of het organisatorische kader steeds toereikend is, en toezien op de concrete implementatie van dat kader via de toewijzing van voldoende menselijke en technische middelen.
- / Kennisnemen van het activiteitenverslag van de AMLCO en rekening houdend met zijn aandachtspunten.

Wie oefent de effectieve leiding uit?

De effectieve leiding wordt uitgeoefend door het orgaan dat met de effectieve leiding is belast, i.e. het operationeel beheer van de onderneming.

Welk orgaan dat precies is, hangt af van de structuur en de vennootschapsvorm van de onderneming.

In de praktijk, en rekening houdend met de meest voorkomende rechtsvormen van vennootschappen naar Belgisch recht, zal het orgaan dat verantwoordelijk is voor de effectieve leiding, en dus de effectieve leiding in de zin van de AML-wetgeving, zijn:

² Met toepassing van artikel 16 (3) van Verordening (EU) Nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit).

³ De makelaars in bank- en beleggingsdiensten, de crowdfundingplatformen die nog conform de vroegere Belgische wet van 18 december 2016 zijn vergund, de beheer-vennootschappen van (A)ICB's, de marktoperatoren en de **Virtual Asset Service Providers** ('VASP's') worden hier geïdentificeerd.

/ Voor naamloze vennootschappen :

- met een monistisch bestuursmodel: de raad van bestuur,
- met een duaal bestuursmodel: de directieraad/het directiecomité,
- met een enkel bestuursmodel: de enige bestuurder,

/ Voor vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (BV's): de bestuurder(s)⁴ (of het collegiaal bestuursorgaan indien de statuten van de BV een dergelijk orgaan hebben ingesteld).

WIE KAN ALS HOOGGEPLAATSTE LEIDINGGEVENDE WORDEN AANGESTELD EN WELKE OPDRACHTEN HEEFT HIJ?

De AML-wet verplicht de ondernemingen een hooggeplaatste leidinggevende aan te stellen onder de leden van de effectieve leiding, bv. onder de leden van het directiecomité als de onderneming zo'n comité heeft, en binnen het wettelijk bestuursorgaan als geen afzonderlijk orgaan instaat voor de effectieve leiding.

In laatstgenoemd geval moet de aangestelde hooggeplaatste leidinggevende een **uitvoerend** bestuurder zijn.

Als de onderworpen entiteit een natuurlijk persoon is, is de hooggeplaatste leidinggevende de natuurlijke persoon zelf.

Wat is de rol van de hooggeplaatste leidinggevende?

- / Toezien op de implementatie en de naleving van de SWG/FT-reglementering.
- / Nagaan of de onderneming beschikt over doeltreffende gedragslijnen, procedures en internecontrolemaatregelen inzake SWG/FT die evenredig zijn met de aard en de omvang van de onderneming, en deze, in voorkomend geval, goedkeuren.
- / Erop toezien dat de AMLCO over voldoende bevoegdheden en voldoende mensen en technische middelen beschikt voor de uitoefening van zijn opdrachten.
- / De effectieve leiding informeren over de WG/FT-risico's, de activiteiten van de AMLCO en de contacten met de FSMA en de CFI. Daarom heeft hij toegang tot alle nodige informatie, in het bijzonder over de resultaten van de interne of externe controles.
- / Kennisnemen van het activiteitenverslag van de AMLCO en toezien op de follow-up van de daarin vermelde aandachtspunten of aanbevelingen.

WIE MAG DE FUNCTIE VAN AMLCO UITOEFENEN?

Het wettelijk bestuursorgaan of de effectieve leiding moet, binnen de onderneming, een AMLCO aanduiden die aan de **vereiste voorwaarden** voor de uitoefening van die functie voldoet. Het is de entiteit die vooraf moet verifiëren of de AMLCO aan alle vereiste voorwaarden voldoet⁵.

- / Professionele betrouwbaarheid en integriteit.
- / Specifieke kennis en expertise op het vlak van SWG/FT.
- / Beschikbaarheid, hiërarchisch niveau en voldoende bevoegdheden om zijn functie onafhankelijk te kunnen uitoefenen. In het kader daarvan heeft hij toegang tot alle vereiste informatie voor de uitoefening van zijn functie.

⁴ Vóór de inwerkingtreding van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen in 2019 werd de term 'zaakvoerder' gebruikt.

⁵ De FSMA kan alle documenten of informatie opvragen om te kunnen nagaan of aan de vereiste voorwaarden voor de uitoefening van die functie is voldaan. De onderworpen entiteiten moeten ten allen tijde aan de FSMA kunnen aantonen dat de aangewezen persoon die functie van AMLCO zal uitoefenen, alle vereiste voorwaarden naleeft. Tijdens eerdere controleacties heeft de FSMA specifiek de kennis en de passende ervaring van de AMLCO's gecontroleerd (Zie met name [het verslag van 26 mei 2020 met de vaststellingen na verschillende inspecties bij verzekeringstussenpersonen](#)).

- / Bevoegdheid om op eigen initiatief de nodige maatregelen voor te stellen om de conformiteit en de doeltreffendheid van de SWG/FT-procedures te garanderen.

De effectieve leiding beslist of de functie van AMLCO voltijds moet worden uitgeoefend, dan wel parallel met andere functies kan worden uitgeoefend (= proportionaliteitsbeginsel).

De SWG/FT-wet bepaalt dat de functie van AMLCO door de hooggeplaatste leidinggevende kan worden uitgeoefend enkel als zich dat verantwoordt om rekening te houden met de aard en de omvang van de onderneming, haar beleidsstructuur of haar personeelsbestand⁶. Om de FSMA in staat te stellen de naleving van de preventieve SWG/FT-wetgeving te controleren, moet deze beslissing voldoende en schriftelijk worden gemotiveerd.

WELKE TAKEN HEEFT DE AMLCO?

=> Als AMLCO oefent u een sleutelfunctie in de WG/FT-preventie uit!

<p>Algemene risicobeoordeling (ARB)</p>	<ul style="list-style-type: none"> / De AMLCO is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de ARB. / Hij informeert de effectieve leiding over de resultaten van die beoordeling. / Hij controleert minstens eenmaal per jaar of de ARB up-to-date is en vermeldt zijn conclusies en de actualisering hiervan in zijn jaarlijks activiteitenverslag. Een actualisering moet worden uitgevoerd telkens zich een gebeurtenis voordoet die een significante impact kan hebben op een of meer risico's. / Hij is ook verantwoordelijk voor de definitie van de risicocategorieën, wat in het verlengde van de ARB moet gebeuren.
<p>Gedraglijnen, procedures en internecontrolemaatregelen</p>	<ul style="list-style-type: none"> / De AMLCO ziet, via een permanente controle, toe op de implementatie van de gedraglijnen, procedures en internecontrolemaatregelen inzake SWG/FT. / Hij actualiseert de gedraglijnen en de procedures als dat nodig is of als er tekortkomingen worden vastgesteld, nieuwe risico's naar boven komen of het wetgevende of reglementaire kader verandert. / In zijn jaarlijks activiteitenverslag vermeldt hij de informatie aan de hand waarvan de effectieve leiding de toereikendheid van de gedraglijnen, procedures en internecontrolemaatregelen kan verifiëren.
<p>Cliëntacceptatie</p>	<ul style="list-style-type: none"> / In functie van zijn hiërarchisch niveau binnen de onderneming zou de AMLCO kunnen worden aangesteld als verantwoordelijke voor de acceptatie van cliënten die een hoog WG/FT-risico vormen. / Het gaat daarbij met name om de cliënten als bedoeld in de artikelen 37 tot 39 en 41 van de AML-wet (link met een belastingparadijs, link met een derde land met een hoog risico, politiek prominente personen) en ten aanzien van wie verscherpte waakzaamheidsmaatregelen moeten worden toegepast.

⁶ Dit doet geenszins afbreuk aan het feit dat alle functies en verantwoordelijkheden van de hooggeplaatste leidinggevende en de AMLCO in elk geval door alle onderworpen entiteiten moeten worden uitgevoerd.

<p>Analyse van atypische verrichtingen en melding van vermoedens</p>	<ul style="list-style-type: none"> / De AMLCO is verantwoordelijk voor de specifieke analyses die het mogelijk moeten maken te bepalen of die verrichtingen mogelijk verband houden met SWG/FT. Die analyses kunnen worden uitgevoerd door personeelsleden, hoewel steeds onder de verantwoordelijkheid van de AMLCO. / De AMLCO is verantwoordelijk voor de melding van verdachte transacties aan de CFI en voor het uitvoerig beantwoorden van vragen van de CFI. Bepaalde uitzonderlijke situaties⁷ kunnen rechtvaardigen dat een leider of een personeelslid zelf vermoedens aan de CFI meldt. / De AMLCO volgt de CFI-richtsnoeren met betrekking tot de melding van informatie aan de CFI.
<p>Opleiding en sensibilisering</p>	<ul style="list-style-type: none"> / De AMLCO ziet toe op de sensibilisering van de personeelsleden van wie de functie dat vereist, en, in voorkomend geval, van de agenten, voor de WG/FT-risico's waaraan de onderneming is blootgesteld. / De AMLCO gaat na of de personen van wie de functie dat vereist, en, in voorkomend geval, de agenten de SWG/FT-gedragslijnen en -procedures kennen en begrijpen, zodat zij die efficiënt kunnen toepassen. / Met het oog daarop zorgt de AMLCO voor de opstelling en implementatie van een continu opleidingsprogramma⁸.
<p>Jaarlijks activiteitenverslag</p>	<ul style="list-style-type: none"> / De AMLCO stelt minstens eenmaal per jaar een activiteitenverslag op en bezorgt het aan de effectieve leiding zodat zij kennis kan nemen van de evolutie van de WG/FT-risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, en kan nagaan of de gedragslijnen, procedures en internecontrolemaatregelen toereikend zijn. / De FSMA verwacht dat de AMLCO's hun verslag opstellen conform de verwachtingen die in mededeling FSMA_2020_12 worden toegelicht. / De FSMA verwacht dat de AMLCO's haar hun activiteitenverslag uiterlijk op 15 mei na het betrokken rapporteringsjaar bezorgt. / Dit geldt niet voor de AMLCO's van de aan de AML-wet onderworpen verzekeringstussenpersonen die hun activiteitenverslag ter beschikking moeten houden van de FSMA en het haar moeten bezorgen als zij daarom verzoekt.

⁷ Bijvoorbeeld als de AMLCO afwezig is.

⁸ Een eenmalige opleiding bij de indiensttreding van de personeelsleden is onvoldoende. De AMLCO moet erop toezien dat de personeelsleden geregeld worden opgeleid, onder meer in het licht van de evoluties van het wettelijke en reglementaire kader, de evoluties van de WG/FT-risico's waaraan de onderworpen entiteit is blootgesteld, en de evoluties van het procedureel kader. Wat het opleidingsprogramma betreft, kan - qua inhoud en frequentie - een onderscheid worden gemaakt in functie van de taken en de verantwoordelijkheden van de personeelsleden.

WAT VERWACHT DE FSMA VAN DE KLEINE ONDERNEMINGEN?

De onderworpen entiteiten moeten een doeltreffend organisatorisch kader uitwerken en implementeren (beleidslijnen, procedures en maatregelen voor interne controle) dat is afgestemd op hun aard en omvang. Dit proportionaliteitsbeginsel geldt eveneens voor de SWG/FT-governanceregeling. Zo kunnen kleine ondernemingen⁹ (en dus ook eenmanszaken¹⁰) beslissen¹¹, wanneer dat verantwoord is gezien hun aard of omvang, beheerstructuur of personeelsbestand, om de AMLCO-functie toe te vertrouwen aan de hooggeplaatste leidinggevende¹², **voor zover die voldoet aan alle wettelijk vereisten om de AMLCO-functie uit te oefenen.**

Bij het toepassen van het proportionaliteitsbeginsel moet rekening worden gehouden met de omvang van de onderneming (omvang van de activiteiten, aantal aangestelden en agenten, enz.), maar ook met haar aard (rechtsvorm en, in voorkomend geval, het behoren tot een groep) en het soort activiteiten (blootstelling aan WG/FT-risico's) dat ze uitoefent.

Een voorbeeld ter verduidelijking: een verzekeringstussenpersoon die enkel schuld-saldoverzekeringen aanbiedt, is in mindere mate blootgesteld aan WG/FT-risico's dan een verzekeringstussenpersoon die levensverzekeringsproducten van tak 21 en 23 aanbiedt. Deze eerste verzekeringstussenpersoon zou dus het proportionaliteitsbeginsel kunnen invoeren om de invoering van een beperktere governanceregeling te rechtvaardigen.

Als de onderneming besluit om de AMLCO-functie te laten uitoefenen door de hooggeplaatste leidinggevende en beperktere interne beleidslijnen en procedures in te voeren, moet ze die beslissing **motiveren en documenteren**. Ze moet immers steeds aan de FSMA kunnen aantonen dat het organisatorisch kader dat ze heeft opgezet, is afgestemd op en in verhouding staat met de WG/FT-risico's waaraan ze is blootgesteld.

DE FSMA WENST U ALVAST PRETTIGE FEESTDAGEN!

9 Er is geen vast aantal werknemers waaronder een onderneming voor de toepassing van de SWG/FT-wetgeving als een kleine onderneming zou worden beschouwd.
10 Als de entiteit een natuurlijk persoon is, wordt ze gelijkgesteld met een eenmanszaak. De hooggeplaatste leidinggevende is dan de natuurlijke persoon zelf, die ook de AMLCO-functie waarneemt.
11 Artikel 9, § 3 van de AML-wet.
12 Even ter herinnering: in dat geval worden de taken en verantwoordelijkheden van de AMLCO waargenomen door de hooggeplaatste leidinggevende, niet andersom.